

HET VERDRONKEN LAND

Olga Ponjee

Uitgeverij LetterRijn Leidschendam

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden, noch voor de directe of indirecte gevolgen hiervan.

Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever worden openbaar gemaakt of verveelvoudigd, waaronder begrepen het reproduceren door middel van druk, offset, fotokopie of microfilm of in enige digitale, elektronische, optische of andere vorm of (en dit geldt zo nodig in aanvulling op het auteursrecht) het reproduceren (i) ten behoeve van een onderneming, organisatie of instelling of (ii) voor eigen oefening, studie of gebruik welk(e) niet strikt privé van aard is.

Eerste druk, oktober 2018

© 2018 LetterRijn

Auteur: Olga Ponjee

Redactie: Theo van Rijn & Arnout Brokking

Coverontwerp en illustratie: Thijs Meuwese

Grafische vormgeving binnenwerk: LetterRijn

Drukwerk: Grafistar B.V. Lichtenvoorde

Uitgeverij: LetterRijn

www.letterrijn.nl

isbn: 978-94-918757-0-0

Voor opa & oma

*En spoedig namen de door mannenhand geworpen stenen
volgens de wil der goden
't uiterlijk van mannen aan
en uit het werpen van de vrouw ontstonden nieuwe vrouwen.
Wij mensen zijn dan ook gehard en tegen veel bestand,
een wezenlijk bewijs van waaruit wij zijn geschapen.*

Ovidius, Metamorphosen (vers 411-415)

1. Loekie

‘Ik hoorde het nieuws en ik dacht: ik wil helpen. Wat hebben die arme kinderen nog? Hun huizen zijn verwoest, hun ouders zijn weg, hun land is kapot. Daarom ben ik Kinderen voor Nederland begonnen; een inzameling waar iedereen aan kan bijdragen. Samen kunnen we net dat beetje verschil maken, dat beetje troost bieden. Zal ik jullie rondleiden?’ Een reclameglimlach naar de camera. Haar ogen vingden het licht perfect. ‘Hier rechts is het lokaal waar we al het speelgoed verzamelen. Daarnaast hebben we een keuken ingericht zodat we alle rantsoenen die gedoneerd ...’

‘En stop. Stop de camera.’

‘Camera is gestopt.’

‘Wat heb ik daar in vredesnaam in beeld?’

‘Waar, meneer Martens?’

‘Daar. In de keuken. Die dikke.’

De cameravrouw keek op. De lichtjongen keek op. Vienna wierp een blik over haar schouder. Alle ogen zochten de oneffenheid in het beeld, die ene kleur die vloekte met de rest.

In de keuken probeerde Loekie zich zo klein mogelijk te maken.

‘Jij. Jij daar. Jij ja. Wat is je naam?’

Loekie probeerde de watten uit haar keel te slikken. ‘Loekie,’ zei ze.

‘Kun je uit beeld gaan alsjeblieft, Joepie?’

‘Ik heet ...’

Lude Martens wreef over zijn kale hoofd. Er kropen rode vlekken van zijn ene oor naar het andere. ‘Ongelooflijk,’ hoorde Loekie de regisseur zeggen. ‘Zo’n aangrijpend verhaal over vluchtelingen en honger en liefdadigheid. En wat zien we? Bam. Een opgeschoren pottenkapsel met een dikke bril. Vol in beeld. Dat geloof je toch niet?’ Hij duwde zijn eigen dikke bril omhoog op zijn neus.

Loekie stapte uit beeld.

Ja, dacht ze. Alsjeblieft. Stuur me naar huis.

De belediging kon haar niets schelen. Tienduizenden mensen

hadden geen huizen of droge sokken meer en de frontman van Martens Media BV stond zich aan te stellen over kapsels en camerakaders.

Precies Ria, dacht Loekie. Die vanochtend nog ...

Lude klapte in zijn handen. 'Kom op, mensen,' zei hij. 'We hebben nog anderhalve accu en een uur voor de premier verschijnt. Ik wil dit verhaal niet zien, ik wil het voelen. Ik wil authenticiteit. Ik wil emotie. Ik wil geraakt worden.'

Er werden lampen geschoven. Neuzen gepoederd. Lenzen gewisseld.

Vienna draaide zich om naar Loekie. Zelfs in de kou, in het korrelige licht, was ze Photoshopperfect. 'Ga anders even naar buiten,' zei ze. Haar glimlach was vriendelijk. En van plastic. 'Pyrra kan vast nog hulp gebruiken.'

Terwijl Loekie wegsloep naar de gang, door het labyrint van lampen en snoeren, hoorde ze Vienna's stem nog echoën: 'Samen kunnen we net dat beetje verschil maken, dat beetje troost bieden.'

Het was vreemd om door de school te lopen. Het skelet van de school, ontdaan van ieder leven. Een paar weken geleden hadden er nog leerlingen door de gangen gesjokt, werd er gevoetbald op het gymveld, rook het in de lokalen naar deo en slappe lerarenkoffie. Nu waren de gangen leeg. De muren ademden kou. In de kelders dreven boeken en tafels door de klaslokalen als de ingrediënten van een donkere, vieze soep.

Loekie daalde de trappen af naar de begane grond. Rechts eindigde de gang in klapdeuren, met daarachter de kantine, de aula en de trappen naar buiten. Daar had Pyrra ongetwijfeld haar handen vol. Het item voor het Jeugdjournaal was zorgvuldig geheimgehouden, maar er was altijd wel een idioot die zijn mond voorbijpraatte en daarmee het privacy niveau verzette van *alleen voor genodigden naar leuk dat je komt!* Zelfs vanaf deze afstand sijpelde het rumoer van de menigte door de muren. De premier zou komen. Premier Emir Berk. De hoop van Nederland.

Door de klapdeuren, zei Loekie tegen zichzelf, langs de kantine en naar buiten. Denk aan Pyrra. Denk aan je cover. Het duurt nog zeker een uur voor Berk hier is. Als je nu wordt weggestuurd, is alles voor niets geweest.

Maar haar voeten weigerden ieder commando. De neuzen van haar gympen draaiden een halve cirkel. En in plaats van naar buiten, trokken ze Loekie naar het andere einde van de gang. Naar de trap, naar de kelder, waar de technieklokalen verzonken lagen onder de school.

Loekie tuurde de duisternis in. Het water kwam tot halverwege de trap. Een grote, donkere keel waarin alles verdween. Computers, tassen, tafels, jassen. Boeken zonder kaften. Schriften met half uitgewiste aantekeningen.

Loekie dacht aan het bord in de kantine. De lijst met namen die iedere dag groeide. De bloemen en de knuffels. En dat waren alleen nog maar de kinderen en docenten van wie de politie het zeker wist.

Het zou beter worden, zeiden de mensen tegen elkaar. Het water zou zich terugtrekken. De lichamen zouden worden geborgen. De schade geïnventariseerd. En dan zou het echte werk beginnen: de wederopbouw van Nederland.

‘Sommige mensen geloven ook alles wat je ze horen’ zei Ria. Ze had Loekie die ochtend wakker gemaakt met een aangebrande eipoederomelet en een even gefaalde moederlijke glimlach. ‘Waar blijft het echte nieuws? Het KNMI met nieuwe voorspellingen? De beloofde hulp uit Brussel? Nee, het is het ene liefdadigheidsproject na het andere. Schapen op een boot. Bejaarden die hun woningen afstaan aan gezinnen. De dappere debiel van de dag die een handje krijgt van de burgemeester. Het is allemaal slaapnieuws, bedoelt om ons ...’

Loekie prikte in de smurrie op haar bord. ‘Af te leiden van wat er echt aan de hand is,’ zei ze, op een toon alsof ze overhoord werd. Het had geen zin om het gesprek een andere kant op te sturen. Voor haar ogen zag ze het gebeuren: haar moeder verdween uit de kamer en Ria van *Nieuwsnet Primeur* nam haar plaats in.

‘Inderdaad,’ zei Ria. ‘Omdat er iets gaande is. Iets groots. En de regering wil niet dat we er lucht van krijgen. Daarom sussen ze ons in slaap met deze flauwekul.’ Ze diepte iets op uit haar zak. ‘Denken ze.’

Het was een telefoon. Een telefoon met een groen acculampje en een Nieuwsnetsticker op de rug. Het wifi-icoontje met de vier boogjes was helemaal gevuld.

Loekie keek ongeloofig naar haar moeder. Er stonden nauwelijks

meer telefoonmasten of elektriciteitscentrales overeind. Alleen tegen woekerprijzen kon je hikkellend internet krijgen. Of een paar minuten licht of warm water.

‘Hij zat nog in mijn zak,’ zei Ria.

‘Yeah right.’

‘Nee, echt. Ik geef hem terug zodra ik kan.’

‘Het is je ex-werk, mam. Dat is diefstal.’

‘Het is niet mijn *ex-werk*,’ zei Ria. Het klonk nog oprecht verontwaardigd ook. ‘Ik heb geen wet gebroken. Ik kan mezelf nog recht in de spiegel aankijken.’

‘De Raad denkt daar anders over.’

‘God, die flutclub. Nederland barst uit zijn voegen van mensen die zichzelf belangrijk vinden en geen poot uitsteken. En zelfs als, zelfs als ik een wet gebroken heb.’ Ze schoof dichter naar Loekie toe op het bed. ‘Ik zat op het juiste spoor met Eemshaven. En dat is vast niet het enige incident waarover is gelogen.’ Ze drukte de telefoon in Loekies hand. ‘Ik ben geen journalist geworden om vrienden te maken. Mensen moeten ons hinderlijk vinden. Waar het ongemakkelijk wordt, begint de waarheid.’

‘Ons?’ zei Loekie. ‘Hoezo ineens ons?’

‘Je bent hartstikke goed met techniek,’ zei Ria. ‘En je zit in de klas bij Viëna.’

‘En?’ Loekie voelde zich plots een beetje misselijk. Natuurlijk. Ontbijt. Haar moeder maakte nooit ontbijt. In haar heftigste bevestiging van moederliefde liet ze ’s ochtends een krabbel achter op een post-it: *Je kan mijn rantsoen opwarmen. Eet vanavond niet thuis. Groet.* Meestal moest Loekie het doen met een achtergebleven wolk parfum in de badkamer.

‘Viëna,’ zei Ria. ‘Ze zit naast je bij natuurkunde.’

‘Om mijn werk over te schrijven.’

‘Exact,’ zei Ria. ‘Jij hebt haar geholpen. En nu helpt ze ons. Ze heeft dat zielige kinderproject, weet je nog? En raad eens wie daar vanmiddag naar komt kijken?’ Loekie zag de glimlach. De Nieuwsnet Primeur-glimlach. Haar moeder had niet met haar ogen geknipperd toen duizenden huizen en mensen in de golven verdwenen, maar bij het inleveren van haar studiopasje had ze tranen met tuiten gehuild. ‘De premier. Voor het Jeugdjournaal. En het wordt niet zomaar een

item. Martens Media heeft er een bom duiden tegenaan gesmeten, god mag weten waarom.'

'Dus?' zei Loekie. Het was niet echt een vraag. In haar hoofd was het verband plots zo duidelijk als wat. De telefoon. De premier. Ria's wanhopige verlangen om haar journalistieke misstap goed te maken. Wat ze nodig had was een primeur. Het enige probleem: haar moeder kon niet zomaar de school binnenstappen. Daarom zat ze nu hier, op Loekies bed. 'Je hebt alleen maar een vermoeden,' zei Loekie. 'Wat als er niets aan de hand is en Nieuwsnet ontdekt wat je hebt gedaan?'

'Er is telefonisch contact geweest,' zei Ria. 'Tussen Berk en Rutgers van Rozenburg, meerdere keren. Rutgers van Rozenburg! Stel je voor! En sinds vannacht is er ineens beveiliging rond Fort Vechten.'

'Ik heb geen idee wat dat betekent.'

'Het betekent dat ik gelijk heb. De regering verbergt iets. Iets groots. En wij gaan achterhalen wat. Jij en ik. Met de juiste vragen, op het juiste moment. Een paar minuten alleen met Berk. Een paar videobeelden met deze telefoon ...'

'Vergeet het maar.'

'Lieverd, laat me uitpraten.'

'Ik weet wat je gaat zeggen,' zei Loekie. 'En ik doe het niet.'

'Ik heb ontbijt voor je gemaakt!'

'Ik hoef geen ontbijt.' Loekie sloeg de dekens van zich af. De vloer was kil onder haar voeten. De voorjaarskou zat diep in het hout.

'Het gaat om de toekomst van Nederland,' zei Ria. 'Dat interesseert je niet?'

'De toekomst van Nederland. Natuurlijk. Dat is waar het je allemaal om te doen is.' Zelfs de spijkerbroek die Loekie van de grond griste, voelde bevroren aan. Ze worstelde zich in de pijpen. Zocht tussen de rest van haar kleren naar een bh.

'En het interesseert je ook niet,' ging Ria verder, 'wat Joris ervan vindt?'

Loekie slikte. 'Hij heeft een hekel aan sensatiegedoe,' zei ze. 'Als er iets belangrijks aan de hand is, vertelt Kris hem dat wel.' Ze voelde wat haar moeder probeerde. De kleine haakjes die ze in haar verdediging sloeg. Om daarna, op het juiste moment, de hele muur omver te trekken. Zo fileerde Ria haar studiegasten. Maar niet mij, dacht Loekie. Niet vandaag.

‘Och lieverd,’ zei Ria en deed een onhandige greep naar haar arm. ‘Soms vergeet ik gewoon dat je 16 bent. Politiek. Actualiteiten. Het gaat je allemaal boven de pet.’

‘Dat is niet waar,’ zei Loekie, zwakker dan ze zou willen.

Maar Ria gaf geen krimp. ‘Dat moet voor Joris ook wel moeilijk zijn, of niet? Dat hij dat allemaal niet met jou kan delen. Op zo’n moment moet het leeftijdsverschil wel heel erg voelbaar zijn.’ Loekie voelde hoe de muur wankelde. Haar eeuwige twijfel. De ruzie van gisteren, toen Joris boos was weggelopen. Alle beelden en herinneringen, samengepakt als buskruit, dat nu lag te sissen naast haar hart.

Ze moest zich verzetten, zich niet door haar moeder uit het veld laten slaan. Er was geen waarheid om te achterhalen. Er was geen primeur. Dit was haar moeder, die haar probeerde mee te slepen in een belachelijk plan. Een plan dat – zoals altijd – om Ria draaide. En dat Loekie – zoals altijd – in de problemen zou brengen. De grote Ria-show dames en heren, met Ria in de hoofdrol als Ria.

Toen zag Loekie haar eigen spiegelbeeld. De trui met capuchon die ze had aangetrokken zonder erover na te denken.

Het was de trui van Joris.

‘Ik ga niet,’ probeerde ze nog. ‘Bekijk het maar.’

Ria had haar bij school afgezet.

Nu zat ze op de trap, verborgen in de kap van haar trui, en haalde de telefoon uit haar zak. Het lampje van de accu gaf een groene knipoo. Het telefoonsignaal was twee streepjes: geen denderend bereik, maar genoeg om iemand te bellen of een berichtje te sturen.

Joris droeg de telefoon van Kris. Ze zou hem kunnen bellen. Ze zou sorry kunnen zeggen. Ria had gelijk: soms gedroeg ze zich als een kleuter. Joris rende de hele dag van hot naar her. Na een dag werken vond Loekie hem meestal snurkend op de bank, één schoen nog aan, een vergeten maaltijd in de magnetron. Nog vaker bracht hij de nacht door op het partijkantoor.

‘Mijn protegé,’ noemde Kris van Leeuwen hem. Wat een duur Tweede Kamerwoord was voor boodschappenjongen, zo begreep Loekie inmiddels. Joris beheerde de agenda van Kris. Hij beantwoordde haar telefoontjes. Haar post. Hij was voorzitter van

de Nieuw Links-jongeren. Hij zat in iedere vergadering, met zijn opschrijfblok in de aanslag. Hij organiseerde diners en flyerdagen, benefietacties en interviews.

En natuurlijk, dat wist Loekie ook, binnen een paar jaar zou al dat werk zich uitbetalen. Dan zou Joris Moenen ergens op de lijst van Nieuw Links Utrecht debutteren. Weer een paar jaar later zou hij doorstromen naar de landelijke politiek en een cruciale rol spelen in de wederopbouw. Over twintig jaar zou hij misschien minister zijn. Of premier. Maar op dit moment was hij vooral enthousiast en negentien en kostte hij minder in onderhoud dan de espressomachine.

En in dat hele traject zou Loekie zijn steun en toeverlaat zijn, zijn partner, zijn rustpunt na een lange dag. Een waardige minister-presidentsvrouw en niet een puber die nee zei puur om dwars te doen.

Je hebt gelijk, had ze moeten zeggen. Al die ouwe troep. Wat moet ik er nog mee?

Het was niet hun eerste ruzie over samenwonen. En het was ook niet de eerste keer dat Loekie stiekem haar zelfgetekende Schaduwhart-strips uit de prullenbak had gevist en terug in haar tas had gestopt. Ze wist dat Joris gelijk had. Ze hing aan dingen die oud en kinderachtig waren en die zijn appartement in rotzooi deden verzanden, maar van sommige dingen kon ze geen afscheid nemen, nog niet.

Tien minuten later had Joris zijn sleutels van de haak gegrist en de deur opengetrokken. 'Als ik jou was, zou ik me eens afvragen wat het echt betekent,' had hij gezegd. 'Want soms denk ik dat je liever terug naar hem wil in plaats van vooruit met mij.'

Loekie staaarde naar de telefoon. Plots voelde ze de schaamte kriebelen, overal onder haar huid. Waarom had ze hem niet tegengehouden? Zo moeilijk was het toch niet. Ze was stapelgek op Joris en hij op haar. Soms zei hij zulke lieve dingen dat ze zeker wist dat hij het over iemand anders moest hebben. Een andere Loekie, die hij zich maar verbeeldde.

En toch durfde ze niet te bellen. Dus typte ze, letter voor letter: *het spijt me.*

En daarna: *Van alles*. De woorden leken een kilo te wegen. En vervolgens: *Ik hou van je. Zie ik je vanavond? Bij jou thuis? Xxx Loekie*.

En voor de zekerheid: *PS Sorry. Nog een keer. Ik ben een oliebol*.

Blind typte ze het telefoonnummer. Vóór de ramp had ze de combinatie tientallen keren ingetoetst en de herinnering zat nog steeds in haar vingers.

06 02340564

Niet aan de schaamte denken.

Verzenden.

Klaar.

06 02340564

Loekie keek naar het nummer. En nog een keer. Naar haar berichtje, grijze letters op een witte achtergrond, in de outbox van de telefoon. Haar hartslag trok een sprintje, zo plotseling dat ze er duizelig van werd.

06 02340564

Dat was niet het nummer van Kris van Leeuwen.

Of van Joris.

Het was het nummer van Jacinto.

‘Ik check even waar de beveiliging is, meneer. Een ogenblikje.’

Loekie was zo bevangen door haar eigen schrik dat ze de twee mannen niet had horen aankomen. Maar nu keek ze op en zag ze hen staan, tien treden van haar vandaan, bovenaan de trap.

De linker man had een reusachtig lichaam, massief als een vrachtwagenband. De man naast hem was klein en kaarsrecht. Hij had een koffer in zijn hand en zijn kin in de lucht. Ze hadden Loekie nog niet gezien. Snel klapte ze de telefoon dicht.

Moest ze iemand waarschuwen? De mannen waren binnengekomen via de achterkant van de school en waarschijnlijk zo aan Pyrra's aandacht ontsnapt. Misschien waren het fans, die hier puur kwamen voor een handtekening en een glimp van de premier.

Maar voor hetzelfde geld kwamen ze hier om rotzooi de trappen. De menigte rond Berk bestond uit gelijke delen aanhang en tegenstanders. Als de mannen bij die laatste groep hoorden dan zouden ze stuiten op de setbeveiliging van het Jeugdjournaal. In dat geval was de kans groot dat de school zou worden ontrimd, Loekie inclusief.

Ze wilde overeind komen, maar op dat moment frunnikte de linker man aan een apparaatje in zijn oor. Er klonk gekraak.

‘Luid en duidelijk,’ hoorde ze hem zeggen. En daarna, tegen de rechter man: ‘Ik controleer de route, meneer. Hun eigen beveiliging komt naar beneden en kan hier ieder moment zijn.’

‘Prima,’ zei de rechter man. ‘Ik wacht hier.’ Zijn stem paste bij zijn postuur: klein, vriendelijk, onverzettelijk.

Het was door die stem dat er iets begon te rollen. Een gedachte, in Loekies hoofd, als een knikker in een knikkerbaan die met iedere verdieping meer vaart kreeg.

De linker man verdween schommelend uit het zicht. De rechter man keek hem na. Daarna ging zijn blik naar de punten van zijn schoenen. Hij draaide de glimmende neuzen van links naar rechts, heen en weer, als het knikken van een metronoom.

De knikker rolde.

En ketste tegen de herinnering die Loekie zocht.

Berk.

Het was premier Berk, bovenaan de trap. Zijn bodyguard had hem binnengeloodst via de fietsenstalling. En nu stond hij hier, een paar meter van haar vandaan, geduldig te wachten tot hij werd opgehaald door de beveiliging.

Loekie voelde hoe de schaamte en schrik van eerder vervaagden. En voor haar hoofd nieuwe bezwaren op de weg kon werpen, kwam ze overeind, klapte de telefoon open en drukte op de recordknop van de camera.

‘Meneer Berk,’ riep ze, terwijl ze de trap opliep. ‘Schrikt u niet, alstublieft.’

Loekie zag de ogen van de premier door het duister tasten. Zijn hand klemde zich strakker om het handvat van zijn koffer.

Toen stapte ze het licht in en ontspanden zijn lippen in een glimlach. ‘Kijk eens aan,’ zei hij vriendelijk. ‘Wie ben jij? De schoolzeemeermin?’

‘Mijn naam is Loekie,’ zei Loekie. ‘Loekie Laroes. En ik vroeg me af ...’

De knal kwam uit het niets.

Eerst dacht Loekie dat het een explosie was. Een gaslek, ergens in het gebouw. Een onveilige generator die zichzelf had opgeblazen.

Toen zag ze de vrouw in de gang naar de fietsenstalling. Haar lange groene haar. Het embleem op haar sweater. Het oog van haar pistool dat van Berk naar Loekie gleed.

Even was het of de wereld om haar heen vertraagde in één akelig, stroperig shot. Loekie deed een stap achteruit, raakte iets met haar hiel en struikelde, net op het moment dat er een tweede knal klonk. Haar blikveld kantelde. Ze raakte de grond.

In de verte klonken voetstappen. Deuren. Meer schoten. Gegil.

Loekie greep om zich heen. Gleed weg met haar handen. Zag toen de mond.

Het was de mond van Berk, opengesperd in een stille schreeuw.
Bloed.

Overall bloed.

Daarna zag ze niets meer.

2. Jacinto

Tot nu toe waren er altijd goede argumenten geweest om niet te gaan: Jacinto's ouders konden niet gemist worden in het H2OOP-lab, het was niet zeker of de scholen dicht zouden blijven en de wachttijd voor een vlucht vanaf Eindhoven was meer dan een week.

Maar vandaag keek Jacinto naar zijn ouders aan de keukentafel en wist dat zelfs zijn beste argumenten niet goed genoeg zouden zijn. De ogen van zijn moeder waren rood van het huilen. Zijn vader staarde naar het televisiescherm met een uitdrukking op zijn gezicht die Jacinto niet kende.

‘De premier wordt weer beter toch?’ zei Wonnie. Niemand had haar in de deuropening zien staan. En nu was het te laat.

‘Wonnie,’ begon Rudi. ‘De premier ...’

Maar Jacinto snelde hem voorbij. ‘Ze brengen hem naar het allerbeste ziekenhuis, dat weet ik zeker,’ zei hij. ‘Tegenwoordig kunnen doktoren heel erg veel.’

‘Jacinto.’

‘En zelfs als ze hem niet beter kunnen maken, dan vinden ze de boef die het gedaan heeft. Er zijn overal politiemensen, DNA-experts ...’

‘Jacinto,’ Rudi was opgestaan, ‘genoeg.’ Hij leek tien jaar ouder ineens, met zijn zilveren baard en zorgelijke rimpels, die barstjes sloegen in zijn donkere huid. ‘We hebben dit besproken. We weten wat we moeten doen.’

‘Het is één nieuwsbericht,’ zei Jacinto. ‘We weten niets. Niet wie het heeft gedaan. Niet waarom het is gebeurd. Mam!’

‘Wat zijn DNA-experts?’ zei Wonnie.

‘We nemen geen enkel risico,’ zei Rudi.

‘Omdat het wat? VOC-extremisten zijn? Ze laten ons echt wel met rust.’ Weer keek Jacinto naar zijn moeder voor hulp.

Maar ook Zoraida was opgestaan. Jacinto zag dat ze naar de keuken liep om de voorraden te controleren. De jerrycans met water

te tellen. Het was alsof hij naar een toneelstuk keek dat ze al honderd keer hadden gerepeteerd. Alleen deze keer was het echt.

Hij voelde een steek in zijn onderbuik. ‘Gibi is te ziek,’ zei hij. En daarna: ‘We zijn echt niet de enigen met dit idee.’

“Niet als we nog langer wachten,’ zei Rudi. ‘Daarom moeten we nu gaan. Nu we nog een kans maken..”

‘Het is beter voor iedereen,’ zei Zoraida. ‘Ook voor Gibi. Je hebt zelf gezegd dat er te weinig medicijnen zijn. Wat als er geen nieuwe voorraden komen? Wat als meer landen hun grenzen sluiten?’

‘We zijn Nederlanders! We zitten in de EU. Er komt echt wel hulp.’ Jacinto keek naar Wonnie. Wonnie van zeven. Wonnie die nog geloofde in een wereld van suikerspinwolken, ridders en draken. In haar broer, de grote vriendelijke reus, die tussen haar en het gevaar stond. En ze had recht op die wereld. Daar zou hij persoonlijk voor zorgen. ‘Het ergste is voorbij,’ zei Jacinto en probeerde zich zo groot te voelen als hij was. ‘Iedereen zegt het. Zelfs het nieuws zegt het.’

‘Nederlanders?’ Rudi snoof. Schudde zijn hoofd. ‘We zijn geen Nederlanders meer, Jacinto. We zijn vluchtelingen. En reken maar dat het ergste nog moet komen.’

Jacinto voelde zichzelf krimpen, bij ieder woord een stukje meer.

Hij worstelde de koffers de trap af. Daarna trok hij Gibi alle warme kleren aan die hij kon vinden en stopte zijn antibiotica in een toilettas.

‘Waar gaan we heen?’ zei Gibi, terwijl Jacinto hem de trap afdroeg. Zijn stem klonk slaperig. Een rups in een cocon.

‘Naar huis,’ zei Jacinto.

‘We zijn thuis,’ zei Gibi.

‘Naar het oude huis op Curaçao. Naar opa en oma.’

‘Voor hoelang?’

‘Voor zolang we zin hebben,’ zei Jacinto en opende met zijn elleboog de deur naar de garage.

Daar stond zijn vader. Hij tilde koffers in de auto, gevolgd door de jerrycans water en benzine. Jacinto had geen idee waar hij die vandaan had gehaald, maar blijkbaar hadden zijn ouders niet alleen gepraat over wat ze zouden doen in een noodsituatie.

Jacinto keek naar zijn vader. Hij had een chique hoed uitgekozen

en zijn bewegingen leken kalm als altijd, keurig en beheerst. Maar het was de trilling, de bijna onzichtbare trilling van zijn handen die hem verraadde. De druppeltjes zweet boven zijn wenkbrauwen, die hij snel wegveegde toen hij Jacinto opmerkte. Zweet. In de koelkastkou van de garage.

Omdat hij bang is, dacht Jacinto. Hij had zijn vader nog nooit bang gezien.

Zijn hand ging naar het portier. Langs de sticker van het ziekenhuis waar zijn moeder ooit had gewerkt. Moving lives forward stond er onder het logo.

Hij opende het portier

Winnie hielp hem bij het vastklikken van Gibi's kinderstoel. 'Hoe lang is het vliegen?' vroeg ze. Haar wollige staartjes zwipten vrolijk heen en weer en even leek het of het een vakantie was en geen vluchtponing. 'Hoe warm is het bij opa en oma? Regent het daar ook zoveel?'

We zijn vluchtelingen, zei zijn vader, ergens ver weg in zijn hoofd. Het ergste moet nog komen.

'Sorry,' zei Jacinto. 'Ik ben nog iets vergeten.'

De klink van de zolder was koud in zijn hand. Zijn gedachten waren overal, als gebroken glas.

Waar was zijn vader zo bang voor? Was het puur de schok van de moord? Het waren gruwelijke beelden geweest, hoe vaag ze ook waren. Het lichaam op de grond. Het flitsen van camera's. Huilende mensen achter de afzetlinten. Er was een bewijsstuk. Een embleem dat was gevonden met het logo van de VOC, de Vrije Onafhankelijke Centristen. De leider van de partij, Boris Rutgers van Rozenburg, was Berks grootste tegenstander. Zou het zo simpel zijn als het leek?

Jacinto herinnerde zich de toespraak van Berk, een paar minuten na de laatste verkiezingsuitslag.

'Wat maakt ons Nederlanders?' De stem van Emir Berk had door de zaal van de Liberaal Democratische Volkspartij gegalmd, bijna te groot voor zijn kleine gestalte. Naast hem probeerde Roland ten Cate zijn mondhoeken op te trekken. Hij was zelf graag premier geworden, maar moest het weer doen met een ministerpost. 'Onze blauwe ogen? Het feit dat wij en onze ouders in dit land geboren

zijn? Nee, lieve mensen. Het is de wil. De wil om aan dit land te bouwen. Dat is wat een Nederlander is: iemand die bereid is om zij aan zij te werken aan nieuwe bruggen, nieuwe dijken, nieuwe oplossingen. Goed doen. Met elkaar, voor elkaar.'

Het antwoord van Boris Rutgers van Rozenburg had niet lang op zich laten wachten. Hij liet zich filmen voor een Nederlandse vlag, in een blauw pak, het gouden embleem van de VOC duidelijk zichtbaar. 'En zo leeft Den Haag verder in haar eigen comfortabele bubbel. Een woestijnkop die ons komt vertellen hoe een dijk werkt. Een minister van Financiën die nog nooit armoede van dichtbij heeft gezien. Denk je eens in hoe anders Nederland zou zijn als al die ministers en Kamerleden parttime baantjes hadden als verpleger, basisschoolleraar, schoonmaker. Als ze in huurkrotten moesten wonen, leven op een uitkering, driehoog naast bureaus die geen woord Nederlands spreken. Het moet afgelopen zijn met een land dat alleen op papier bestaat. Schuiven met bonnetjes, baantjes en regeltjes ten koste van de echte Nederlanders. Handen uit de mouwen, Den Haag. En werken, net als iedereen.' De beelden hadden zich over de sociale mediakanalen verspreid als een virus.

Was dat waar zijn vader bang voor was? Als de moord echt door Rutgers van Rozenburg was gepleegd, dan was het koren op de molen van de Kolonisten, de meest rechts-extremistische tak van de VOC. Die riepen al jaren om een scheiding van de *echte* Nederlanders en de import. Niemand had hen erg serieus genomen. Tot de ramp.

Jacinto liet zich op het bed vallen. Ooit had hij hier gelezen, tot diep in de nacht. Had hij huiswerk gemaakt en getekend aan het bureau onder het kantelraam, waar het licht precies goed viel.

Was het geen vreemd idee? Al zijn spullen pasten in één koffer. En toch bleven de belangrijkste dingen achter.

Jacinto ging met zijn hand over de lege boekenplanken naast zijn bed. Voor Gibi had hij zijn oude Donald Ducks ingepakt. Voor Wonne de strip Wynterslaap, over het prehistorische meisje Wynter dat na miljoenen jaren wakker wordt in de moderne wereld.

Maar de waardevolste strip van allemaal bleef Schaduwhart. Niet omdat het een oude strip was of van de hand van een beroemde tekenaar - het verhaal was 20 pagina's, op printerpapier gekrabbeld met een ballpoint - maar omdat het de laatste herinnering was aan Loekie.

Zijn fantasieën over Schaduwhart waren lang geleden begonnen. Eerst als uitvlucht om onder vervelende karweitjes uit te komen. Hij was het oudste kind in huis, dus moest hij helpen met opruimen, de baby's, het eten, de tuin. Als zijn ouders hem echter na drie keer roepen en een rondje door het huis nog niet hadden gevonden, gingen ze zelf zuchtend aan de slag. En daar lag precies de kracht van Schaduwhart, de held die zich onzichtbaar kon maken in de schaduw onder zijn bed en zijn adem kon inhouden tot hij sterretjes zag.

Tijdens een gezamenlijke sportdag had Loekie per ongeluk een voetbal over drie velden tegen een doelman van een andere school geschopt. Jacinto – de doelman in kwestie – was onderuitgegaan en terwijl hij een verband om zijn hoofd kreeg was hij met Loekie aan de praat geraakt. Ze bleken bij elkaar in de buurt te wonen en sindsdien kwamen ze elkaar steeds vaker tegen.

Tijdens een van die speelmiddagen liet Jacinto per ongeluk iets los over Schaduwhart en Loekie had hem uitgelachen. Een superheld die zich onder zijn bed verstopte en zijn adem inhield, was volgens haar niet echt een superheld.

Jacinto voelde zich genooddaakt het takenpakket van zijn creatie wat uit te breiden. Schaduwhart promoveerde van dekbedheld tot Meester der Duisternis; naast verstoppen kon hij zich nu ook razendsnel bewegen, van schaduw naar schaduw. Knipte hij met zijn vingers, dan verzonk zelfs het zonnigste strand in het diepste duister.

‘Wacht,’ zei Loekie. ‘Waarom in hoofdletters? Meester der Duisternis.’

‘Omdat er maar één Meester der Duisternis is,’ zei Jacinto. ‘Duh.’

‘Bedoel je dat er maar één Meester der Duisternis is? Of maar één Meester der Duisternis In Hoofdletters? En waar ben je meester van? Van de duisternis? Of alleen van duisternis in hoofdletters?’

Jacinto rolde met zijn ogen. Meisjes zeiden altijd zulke domme dingen. Schaduwhart hield zich bezig met alles wat cool en grimmig was, niet met spelling. ‘Ik beheers de schaduwen,’ zei hij dus maar, zo onheilspellend mogelijk. ‘Ik beheers de nacht.’

‘Ik vraag me serieus af of er wel schaduwen zijn in de nacht,’ zei Loekie. ‘Maar goed. Oké. Je bent duister en grimmig en alles. En wat is je zwakte? Naast spelling?’

‘Schaduwhart heeft geen zwakte,’ zei Jacinto, ‘hij is een held.’

‘Een held die nooit een fout maakt? Nooit twijfelt aan zichzelf?’

Jacinto maakte een wanhopig gebaar met zijn armen. ‘Dat is wat een held is,’ zei hij, ‘anders kan hij net zo goed een gewoon mens zijn.’

‘Misschien,’ zei Loekie. ‘Of misschien is een held wel een gewoon mens. Die even dapper is als iedereen, alleen een paar minuten langer.’

Het was duidelijk dat Loekie nog nooit een stripboek had gelezen, maar omdat Jacinto toch stiekem een beetje indruk op haar wilde maken, bedacht hij met tegenzin dat een held die in het duister leefde, waarschijnlijk iets aan kracht verloor in het licht.

Daarmee kreeg Loekie haar zin: tijdens een van Schaduwharts volgende avonturen werd hij gevangengenomen door Baron Philips von Gloeilamp, die zijn aartsvijand opsloot in een ruimte met supersonische lampen die nergens schaduwen wierpen. Alleen met hulp van Loekie (die eigenlijk gecast was als Meisje in Nood, maar ook hier net zo lang haar zin doordramde tot ze Schaduwstaart mocht zijn, de rechterhand van Schaduwhart) had hij zich kunnen bevrijden en Von Gloeilamp kunnen verslaan.

Jacinto moest toegeven dat het de eerste keer was dat hij had gevreesd voor het leven van Schaduwhart. En meer dan ooit uitkeek naar zijn volgende avontuur.

Zo vertelden Loekie en Jacinto elkaar tientallen verhalen. Zelfs toen ze ouder werden en de realiteit steeds minder makkelijk viel weg te denken, haalden ze nog geregeld herinneringen op aan hun favoriete jeugdheld. Af en toe vond Jacinto nog een schaduwhart van krijt op het muurtje naast zijn huis; het teken dat Loekie zijn hulp nodig had. Alleen had die superheldenhulp steeds minder met Philips von Gloeilamp te maken en steeds meer met onrecht in de echte wereld: huiswerk, gezeur van Ria of pestkoppen die Loekie nariepen omdat ze grote borsten had.

Voor Jacinto maakte het geen verschil. Hij vertelde net zolang verhalen over alienmoeders en puberjongens met borsten die vervloekt waren door de geest van Tietanchamon tot Loekie weer lachte.

Voor zijn zestiende verjaardag had Loekie een paar van de

mooiste Schaduwartverhalen gebundeld in een zelfgetekend stripalbum. Tijdens het inpakken had Jacinto de strip verstandig weggelegd, gepakt, weer weggelegd en uiteindelijk toch onder in zijn koffer gestopt. Het was zijn laatste aandenken aan Loekie. Het enige tastbare dat hij nog van haar had.

Hun breuk was zijn schuld geweest, niet de hare. Zij had haar hulp aangeboden tijdens het noodweer van vorig jaar, toen de waterpomp in de kelder het had begeven. Jacinto's ouders waren onbereikbaar in het lab en hij was alleen thuis met Wonnie, Gibi en steeds natter wordende sokken.

Gelukkig was Loekie handig met zulke dingen. Ze had de pomp uit elkaar geschroefd, gezien dat er een rubbertje was versleten en dat vervangen. Een uurtje later zaten ze alle vier met droge voeten voor de haard. Gibi was als eerste in slaap gedommeld. Wonnie niet lang daarna.

Jacinto en Loekie hadden de kinderen in bed gelegd en waren op ontdekkingstocht gegaan door het huis. Die tocht was geëindigd bij de valse bodem van Zoraida's bureaula, waar ze haar voorraad rum bewaarde en de liefdesbrieven die Rudi haar had geschreven toen hij nog geloofde in rijmwoorden boven 38-urige werkdagen. Loekie en Jacinto dronken de rum en lazen elkaar de gênante liefdesgedichten voor. Het werd later en later en gezelliger en later en tenslotte een beetje vreemd.

Het was de drank die zijn verstand had weggeslagen. Of zijn voorzichtigheid. Of allebei. Hoe dan ook, terwijl ze daar lagen, op hun rug op het dikke tapijt van de werkkamer, had Jacinto zich in een impuls naar Loekie omgedraaid en haar gekust.

Hij had er beter over na moeten denken. In ieder geval beter moeten mikken, want zijn hand schoot lomp uit naar haar linkerborst en zijn tanden ketsten hard af op de hare. Niet echt een superheldwaardige scène.

Als hij slim was geweest, had hij er gewoon om gelachen. Het afgeschoven op zijn hoofd dat momenteel op rum stookte in plaats van op verstand. Maar in plaats daarvan had hij de situatie lulliger gemaakt door zijn hand voor zijn mond te slaan, overeind te krabbelen en Loekie met een excuus naar buiten te werken.